

LUNDS
UNIVERSITET

ARBETET MED ENSAMKOMMANDE BARN

- En kvalitativ studie på Socialstyrelsens framställning av ansvar

Matilda Kalström

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSG31
Termin: VT terminen 2016
Handledare: Emma Sundkvist & Lina Sturfelt
Omfång: 10014 ord

Abstract

Denna uppsats är en kvalitativ innehållsanalys av Socialstyrelsens framställning av ordet ansvar i relation till rättigheter. Detta analyseras genom en teori som fokuserar på ansvar i relation till rättigheter för att kunna fylla uppsatsens syftet med att undersöka hur Socialstyrelsen framställning av ansvar möjliggör barns rättigheter. För att undersöka detta har ett vägledningsdokument för ansvariga aktörer inom arbetet av ensamkommande barn, publicerad av Socialstyrelsen, valts ut att analyseras utifrån syftet.

Denna uppsats visar på att ansvar i relation till rättigheter både förstärks och försvagas av ord som förekommer tillsammans med ordet ansvar. Detta kan i sin tur ha en påverkan på barns rättigheter genom att ge dem en olik position inom arbetet med ensamkommande barn. Det senaste årets höga antal av ensamkommande barn till Sverige har gjort att behovet av ansvariga aktörer som uppfyller barns rättigheter är stort. Brister i arbetet hos de aktörer som arbetar med ensamkommande barn kan leda till kränkningar av barns rättigheter vilket gör att ansvarstagandet för rättigheterna måste vara klara för att detta inte ska ske.

Nyckelord: ensamkommande barn, ansvar, barns rättigheter, myndighet, socialstyrelsen, rättighet

Innehållsförteckning

1	Inledning	s.1
1.1	Problemformulering, syfte och frågeställningar	s. 2
1.1.1	Problemformulering	s. 2
1.1.2	Syfte	s.2
1.1.3	Frågeställning	s.2
1.2	Material och avgränsningar	s.3
1.2.1	Primärmaterial	s.3
1.2.2	Källkritik	s. 4
1.2.3	Sekundärmaterial	s.4
2	Teori och metod	s.7
2.1	Teori	s.7
2.2	Metod	s. 10
3	Litteraturöversikt och tidigare forskning	s.13
3.1	Problem i Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn .	s.13
3.2	Barnets roll som ensamkommande i relation till rättigheter	s.15
3.3	Barnets behov inom arbetet av ensamkommande barn	s. 16
3.3	Rapporter	s.17
4	Själva undersökningen	s. 19
5	Analys.....	s. 22
5.1	Meningsenhet 1	s.22
5.2	Meningsenhet 2	s.23
5.3	Meningsenhet 3	s.24

5.4 Meningsenhet 4.....	s.25
5.5 Meningsenhet 5	s.26
5.6 Meningsenhet 6	s.27
5.7 Meningsenhet 7	s.28
5.8 Meningsenhet 8	s. 29
6 Diskussion.....	s.30
7 Referenser	s. 33

1. Inledning

Ensamkommande barn definieras enligt svensk lag som en person under 18 år som vid ankomsten till landet står utan vuxen ställföreträdare.¹ År 2014 kom 7049 barn ensamma till Sverige och ansökte om asyl. Året därpå var antalet ensamkommande barn som sökte asyl i Sverige 35369 stycken.² Det innebär, 35369 barn som har rättigheter i kraft av att vara barn och vars rättigheter Sverige ålagt sig att ansvara för genom internationella konventioner och nationella lagar. Den kraftiga ökningen av antalet ensamkommande barn något som sätter ansvarstagandet för dessa barn på sin spets för att kunna uppfylla deras rättigheter.

Av de tusentals barn som kommer till Sverige årligen så är det hundratals av dem som försvinner spårlöst.³ Vem som ansvarar för dessa barn och deras rättigheter är oklart. Det var detta som väckte idén till ämnet för denna uppsats. Att ingen ansvarig aktör står finns för dessa barn gjorde att idén växte till att vilja ifrågasättas hur relationen mellan ansvar och barns rättigheter står sig i Sverige. Att barn för det första bara kan försvinna spårlöst i Sverige och för det andra att det inte finns någon ansvarig för dessa barn gör att statusen av barns rättigheter i Sverige ter sig svag. I Barnkonventionen framgår det att barn är bärare av egna grundläggande mänskliga fri- och rättigheter samt att barn är sårbara och behöver särskilt stöd och skydd.⁴

I Sverige finns dock en rad olika myndigheter som arbetar med ensamkommande barnen. Trots detta så har Socialstyrelsen, som b.la. arbetar med att ta fram regler och rekommendationer om hur ansvariga aktörer ska leva upp till föreskrifternas krav, påpekat brister i arbetet med ensamkommande barn.⁵ Brister i arbetet med ensamkommande barn lämnar barnen extremt utsatta för kränkningar av rättigheter.

---

¹ Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.1 § femte stycket.

² Migrationsverket, Migrationsverket statistik ”Antal asylsökande ensamkommande barn 2004-april 2016”. hämtad: 2016-04-02.

³ Kullander M, Lönnroos Tönnes L, Verständig N, Viblemo T, 2016, *Ensamkommande barn som försvinner - nulägesanalys*, Oxford Research AB, Stockholm, (Rapport 2016:1).

⁴ Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989, Art. 2.

⁵ Socialstyrelsen, ”Om Socialstyrelsen”, hämtad: 2016-04-17.

1.1. Problemformulering, syfte och frågeställningar

1.1.1 Problemformulering

Problemet som uppsatsen tar sin utgångspunkt i är barns utsatthet och deras behov av att det finns en ansvarig aktör för att skydda och uppfylla deras rättigheter. Vad som utmärker problemet för denna uppsats är att barnen är ensamma utan någon anhörig vuxen som kan ansvara för att barnets rättigheter skyddas och uppfylls. Hur samhället tar ansvar för ensamkommande barn blir av stor betydelse för att barns rättigheter ska kunna uppfyllas.

1.1.2 Syfte

Syftet med undersökningen är att se till hur Socialstyrelsens framställning av ansvar möjliggör barns rättigheter. Då problemet grundar sig i att barn behöver en ansvarig vuxen för att säkerställa deras rättigheter kommer syftet med denna uppsats att vara att undersöka hur Socialstyrelsen framställer ansvar för att fylla sitt syfte i att säkerställa barns rättigheter.

Detta kommer att göras genom att se till de meningar där ordet ansvar används och se till hur ansvar framställs i relation till vad ansvaret ska uppfylla. Alltså, att se till hur och när ansvar framställs och hur ordet i sin framställning uppfyller vad det säger sig ansvara för i det valda primärmaterialet i relation till barns rättigheter.

Målet för uppsatsen är således att få en djupare förståelse för hur framställningen av ordet ansvar kan påverka barns rättigheter i arbetet med ensamkommande barn.

1.1.3 Frågeställning

Frågeställning är av uppsatsen syfte och problemformulering riktad till hur Socialstyrelsen möjliggör barns rättigheter i dess framställning av ordet ansvar. Undersökningen kommer använda sig av den första frågeställningen medan analysen mer utgår från den andra frågeställningen.

- 1) Hur framställer Socialstyrelsen ansvar?
- 2) Hur möjliggörs barns rättigheter vid Socialstyrelsens framställningen av ordet an-

svar?

1.2. Material och avgränsningar

Det valda primärmaterial för uppsatsen är ett vägledningsdokument för ansvariga aktörers roll i arbetet med ensamkommande barn som publicerats av Socialstyrelsen, som presenteras under avsnittet för primärmaterial.

För sekundärmaterial används forskning i form av rapporter och böcker inom tre områden som jag definierat som väsentliga för forskningsfältet för uppsatsens ämne. Detta presenteras mer i detalj under avsnittet om sekundärmaterial.

1.2.1. Primärmaterial

Mitt primärmaterial för uppsatsen är *Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar - en vägledning* framtagen av Socialstyrelsen år 2013. Titeln innefattar endast Socialtjänsten men materialet riktar sig till flera ansvariga aktörer än endast Socialtjänsten. Materialet framför detta genom att klargöra dokumentets syfte är att stödja de aktörer som möter ensamkommande barn och klargöra ansvaret för specifika aktörer i arbetet med ensamkommande barn och unga.⁶

Materialet består av åtta kapitel. Det börjar med att definiera gruppen ensamkommande barn och den aktuella forskningen för att sedan i resterande kapitel gå igenom myndigheters ansvar i arbete, andra aktörer såsom god man och överförmyndares skyldigheter samt även se till barnets rättigheter i arbetet. Eftersom uppsatsen undersökning syftar till att framföra hur ansvar framställs så kommer alla delar av materialet vara av intresse att undersöka. Däremot så förekommer ordet ansvar 164 gånger på de 116 sidor som utgör materialet. Alla meningar där ansvar förekommer kommer således inte kunna analysera då det nämns så pass många gånger i dokumentet att det inte finns plats att analysera hela. Att ordet nämns så pass många gånger är dock till uppsatsens fördel då det öppnar upp syftet att hur Socialstyrelsen framställer ansvar i relation till att möjliggöra barns rättigheter. Citaten som väljs ut att

---

⁶ Munier K & Malmros Å, 2013, ”Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar”, Socialstyrelsen, Edita Västra Aros, Västerås, s.3

undersöka presenteras i avsnitt 4: Själva undersökningen. Urvalet av meningsenheterna görs så att undersökningen och analysen kan visa på en så stor bredd som möjligt av framställningen av ansvar. Därför valdes meningsenheterna ut där ansvar framställs i relation till olika rättigheter över hela materialet.

Då materialet riktar sig till handläggare och beslutsfattare inom olika myndigheter som har ansvar för handläggning och dokumentation av ärenden gällande ensamkommande barn så kan det möta uppsatsens problemformulering och syfte angående ansvaret för ensamkommande barn i relation till rättigheter.

1.2.2 Källkritik

Primärmaterialet är publicerat på uppdrag av Socialstyrelsen och skriven av Socialstyrelsens utredare Katarina Munier och juristen Åsa Malmros. Vad som kan anses vara en kritik mot källan är att dessa två personer företräder hela Socialstyrelsen i deras framställning av ansvar. Socialstyrelsen är dock en statlig myndighet vilket gör att för min undersökning så är materialet till en trovärdig källa. Likväl, så är Socialstyrelsen den myndighet som tar fram föreskrifter för ansvariga aktörer inom exempelvis allas lika tillgång till vård & hälsa, barn och ungdomar etc.⁷

Anledningen till att materialet publicerats är för att Socialstyrelsen har identifierat brister gällande Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn. Materialet togs då fram för samtliga ansvariga aktörer med användbar information och hjälp för arbetet med ensamkommande barn i syftet att detta ska vara till hjälp för barnen.⁸

1.2.3 Sekundärmaterial

Sekundärmaterialet för uppsatsen innefattar den litteratur jag använt mig av för att definiera forskningsfältet, Barnkonventionen samt den litteratur jag använt mig av för teori - och metoddelen.

---

⁷ Socialstyrelsen, ”Om Socialstyrelsen”, hämtad: 2016-04-17

⁸ Munier K & Malmros Å, 2013, s.9.

Den litteratur som använts för tidigare forskning är under avsnittet för tidigare forskning indelat i tre underrubriker och de kommer att presenteras utifrån dessa även i detta stycke. De tre underrubrikerna är: ”Problem i Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn”, ”Barnets roll som ensamkommande i relation till rättigheter” samt ”Barnets behov inom arbetet av ensamkommande barn” .

Den litteratur som faller under forskning om ”Problem i Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn” är följande:

- *Får jag vara med? Erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp* av Live Stretmo & Charlotte Melander
- *Individuella rättigheter; autonomi och beroende. Olika synsätt på barn i relation till FN:s barnkonvention* av Anne-Li Lindgren & Gunilla Halldén
- *Principen om barnets bästa i asylprocessen. Ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder?* av Anna Lundberg
- *Rättsliga dilemman i socialtjänstens barnskyddsarbete* av Pernilla Leviner
- *Socialtjänstens barnskyddsansvar ur ett rättsligt perspektiv - dilemman och tillämpningsproblematik* av Pernilla Leviner.
- *Barns syn på vuxna - att komma nära barns perspektiv* av Elisabeth Arnér & Britt Tellgren

Den litteratur som hamnar under forskning om ”Barnets roll som ensamkommande i relation till rättigheter” är:

- *”...först och främst är dom asylsökande liksom...”* av Therese Bergquist & Anna Wennerström.
- *Children’s Rights and the Developing Law* av Jane Fortin
- *Taking Responsibility of Children* av Samantha Brennan & Angela White
- *Young Children’s Rights Exploring beliefs, principles and Practice* av Priscilla Alderson

Litteraturen som hamnar under forskningen om ”Barnets behov inom arbete av ensamkommande barn” är följande:

- *Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige* av Johanna Schiratzki

- *Unaccompanied asylum seeking children. The responses of social work services* av Jim Wade, Fiona Mitchell, Graeme Baylis
- *Social Work with Unaccompanied Asylum Seeking Children* av Ravi K.S. Kohli
- *Refugee children. Towards the next horizon.* av Charles Watters

Det är i Barnkonventionen, *Convention on the Rights of the Child*, barn har tillskrivits rättigheter i kraft av att vara just barn. Konventionen används i uppsatsens analysavsnitt för att se till hur ansvar används i relation till barns rättigheter.

För metodavsnittet har Alan Brymans bok *Samhällsvetenskapliga metoder* samt Göran Bergström & Kristina Boréus bok *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys* används för att tydliggöra metodens syfte. Hur metoden ska användas i en undersökning så används till största del Klaus Krippendorfs bok *Content Analysis. An introduction to its Methodology*. Den resterande litteraturen som används för detta *Basic of Qualitative Research. Techniques and Procedures for Developing Grounded Theory* av Anselm Strauss & Juliet Corbin.

För teoriavsnittet använder jag mig av boken *Mänskliga rättigheter i Sverige. Jag tror att dom finns och jag tror Sverige är bra på dom* av Elisabeth Abiri, Peter Johansson och Anna Brodin.

2. Teori och metod

2.1. Teori

För att komma åt hur Socialstyrelsen möjliggör barns rättigheter när de använder ordet ansvar så jag använder jag mig av en teori som ser till rättigheter i relation till ansvar. Den valda teorin är av Elisabeth Abiri, Anna Brodin och Peter Johansson och deras perspektiv på ansvar i relation till rättigheter.

Att en rättighet kommer med en skyldighet att svara för den är inte något som kan väljas eller således väljas bort enligt teorin. Vem, när och hur det ska tas ansvar för rättigheter är de tydliga med, då de säger att ansvaret för de mänskliga rättigheterna är regeringens ansvar ytterst sett gentemot den enskilde. Samtliga rättigheter som Sverige åtagit sig att följa måste således följas.⁹ Ansvaret för att rättigheter respekteras åligger hela den offentliga förvaltningen och är inget som kan väljas bort, oavsett resurstillgångar.¹⁰

Abiri, Brodin och Johansson presenterar tre centrala principer som ska användas av svenska myndigheter för att ett rättighetsperspektiv ska närvara och på så vis kunna ta ansvar för rättigheter de ålagt sig att följa. De tre principerna är följande:

- 1) Universalitet: alla, oavsett tid och rum, har samma rättigheter
- 2) Rättigheternas odelbarhet: ingen rättighet är viktigare än någon annan utan alla är en del av samma helhet
- 3) Tanken om likabehandling: rättigheter får inte inskränkas med hänvisning till någons kön, religion eller annan trosuppfattning, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder.¹¹

---

⁹ Abiri E, Brodin A, Johansson P, 2008, *Mänskliga Rättigheter ...? Jag vet att dom finns och jag tror Sverige är bra på dom*, Korotan Ljubljana, Slovenien, s.15.

¹⁰ Abiri et. al, 2008 s.53.

¹¹ Abiri et. al, 2008 s.54.

Jag använder mig av dessa tre principer när jag analyserar de utvalda citaten i undersökningen nedan för att se till det rättighetsperspektiv som finns när ordet ansvar förekommer.

För att inte tappa fokus från just framställningen av ansvar i relation till barns rättigheter så är det av stor vikt att se till vad teorin säger om just barn som grupp och deras rättigheter. Teorin belyser barns position i samhället och deras behov av ansvar i kraft av att vara barn. Barn tillhör en utsatt grupp. Ensamkommande barn tillhör en ännu mer utsatt grupp då de står utan vuxen som kan ansvara för dem. De är därav i behov att det finns strukturer som garanterar lika värde och lika behandling av människor för att rättigheter ska kunna uppfyllas.¹² Detta stämmer överens med Barnkonventionens artikel 2 som säger att barn är bärare av egna grundläggande mänskliga fri- och rättigheter samt att barn är sårbara och behöver särskilt stöd och skydd.¹³ Teorin innefattar på så vis även ett barnrättsperspektiv. Vad som skiljer ett renodlat barnrättsperspektiv från denna teori är att ett barnrättsperspektiv fokuserar på barnets rättigheter istället för skyldigheter.¹⁴ Abiri, Brodin och Johansson väljer snarare att se att alla rättigheter oavsett grupp, såsom barn, flykting etc, tillhör alla.¹⁵ De menar på att ett barnrättsperspektivet inte ska ses som ytterligare ett perspektiv för rättigheter utan ingå i ramen för ett och samma perspektiv på rättigheter.¹⁶ Ett barnrättsperspektiv enbart i sig inte ska vara nödvändigt att ha och inte ses som ytterligare ett perspektiv då detta perspektiv alltid ska ingå i ett rättighetsperspektiv.¹⁷ Genom att inneha flera olika rättighetsperspektiv, såsom ett barnrättsperspektiv, så menar Abiri, Brodin och Johansson på att det finns en risk för att rättigheter ses och prioriteras olika i arbeten som kräver ett rättighetsperspektiv. En avgränsning i teorin kommer dock göras vid den här punkten. Jag kommer ta fäste vid teorins inkluderande barnrättsperspektiv och tillsammans med de tre principerna kommer det användas som verktyg genom analysen. Jag kommer för just barns rättigheter se till de rättigheter som finns i Barnkonventionen för att avgränsa teorin.

---

¹² Abiri et. al, 2008, s.22.

¹³ Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989, Art. 2.

¹⁴ Bruno Linnea, 2011, ”Skolan, familjerätten och barnen”, Utbildning & Demokrati, Vol. 20, Nr 2, s. 77.

¹⁵ Abiri et. al, 2008, s.22.

¹⁶ Abiri et. al, 2008, s.18.

¹⁷ Abiri et. al, 2008, s.41.

Åter till ansvar i relation till rättigheter där Abiri, Brodin och Johansson även tar upp att det finns språkliga problem för ansvar i relation till rättigheter. De språkliga problemen kommer inte användas som ett verktyg av teorin till analysen men det ger en medvetenhet till analysen om att språket ofrivilligt vissa gånger påverkar ansvaret i relation till rättigheten. Detta språkliga problem grundar sig främst i att de internationella konventionerna ska användas och appliceras i Sverige. En rättighet från en internationell konvention måste först översättas och sedan omformuleras för att den ska passa in i det språkbruk som finns inom svensk förvaltning. Detta kan resultera i att en lag eller förordning inte är formulerad så att det är uppenbart att en person har en specifik rättighet i enlighet med de konventioner Sverige förbundit sig till att följa. Detta kan i sin tur leda till att en myndighetsperson inte på ett naturligt sätt kan svara för att rättigheten uppfylls i sin handläggning av olika ärenden, vilket kan leda till att ett beslut fattas, i linje med svensk lagstiftning, men att beslutet trots detta kan komma att strida mot de mänskliga rättigheterna.¹⁸ I och med detta så går ett rättighetsperspektiv lätt förlorat även fast den ansvarige myndighetspersonen har uppfyllt rättigheten och således det ansvar som fanns för den.

Teorin i analysen kommer att användas genom att se till hur och om citaten innehåller de tre principerna som enligt teorin är nödvändiga för ett rättighetsperspektiv. Barnrättsperspektivet inom teorin fungerar således som en avgränsning så analysen och undersökningen inte innefattar alla mänskliga rättigheter utan istället fokuserar på att lyfta fram barnets rätt i vad meningsenheten där ansvar framställs säger. Vad som även tas med från teorin till analysen är det faktum att ansvaret för en rättighet är något som måste följas och inte kan väljas bort.

---

¹⁸ Abiri et. al, 2008, s.29-30.

2.2. Metod

Den valda metoden för uppsatsen är en kvalitativ innehållsanalys. Det finns tre olika typer av metoden och den jag valt att använda mig av är en summerande innehållsanalys. Denna typ av kvalitativ innehållsanalys gör man för att få en fördjupad analys av just de meningar där orden, som i det här fallet är ansvar, förekommer. En summerande innehållsanalys görs alltså i syfte att förstå den kontextuella användningen av orden inom texten.¹⁹

Metoden riktar sig till texters innebörd som man samlar in data av genom att gå igenom texten. Den insamlade datan används senare för att se vad den har för innebörd för textens mening.²⁰ Med metoden kan man söka efter bakomliggande teman som man vill lyfta fram och sedan analysera. Teman i texten kan börja identifieras först efter att ens material har lästs igenom noggrant och upprepade gånger.²¹ När man påbörjar identifiering av teman i texten har man även påbörjat den så kallade kodningsprocessen för metoden. Teman i materialet som identifieras kallas för kodningsenheter då de utgör grunden för kodningsprocessen. Kodningsprocessen är alltså det man gör när man går igenom materialet och klargör temats innebörd för texten.²² I och med processen av kodningen så styrs uppmärksamheten för texten in forskaren på endast dessa delar och detta gör att det kan blir svårt att behålla en öppen och neutral ställning till materialet. Det är därför viktigt att läsa hela texten och få en god kännedom för texten som helhet innan man påbörjar kodningen och analysen av temat.²³

Till kodningsprocessen så görs ett kodningsschema. Ett sådant schema görs i en tabell där man först samlar in all data som ska analyseras. Man måste alltså ta ställning till vad som ska räknas med och hamna i tabellen.²⁴ När man bestämt sig för vad som ska finnas med i tabellen, alltså vilka teman man ska undersöka, så har man sin så kallade ”start list”. De teman

---

¹⁹ Hsiu - Fang H & Shannon E.S, 2005, ”*Three Approaches to Qualitative Content Analysis*”, *Qualitative Health Research*, Vol. 15, No.9, s.1277.

²⁰ Bryman A, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2:a uppl, Liber, Malmö, s.523.

²¹ Bryman, 2011, s.505.

²² Bergström G & Boréus K, 2012, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*, 3:e uppe. Lund: Studentlitteratur, s.81.

²³ Bergström G & Boréus K, 2012, s.81.

²⁴ Krippendorf K,1980, *Content Analysis; An Introduction to its Methodology*, Beverly Hills, CA: Sage, s.60-63.

som finns med i ens ”start list” är såvidare det man vill att undersökningen ska belysa och ska därav finnas med i forskningsfrågan och problemformuleringen.²⁵ Under kodningsprocessen så är det viktigt att ändå försöka bibehålla en öppenhet för texten då texten kommer bara berätta för mig vad jag på förhand har bestämt att undersöka.

Den insamlade datan som ska finnas med i kodningsschemats tabell är alltså de meningar där temat (ordet ansvar) förekommer. Dessa meningar samlas in i en kolumn, som kallas meningsenheter. Sedan byggs det på med ytterligare kolumner för: kategori, kod och tema. Temat har redan från början valts ut innan kodningen påbörjades men får även det en plats i schemat för att förtydliga temats relation till texten.²⁶ Kategorikolumnen används för att visa på i vilken kontext som ordet används. Kodkolumnen används för att kortfattat beskriva meningsenheternas innehåll.²⁷ Kodkolumnen är för denna undersökningen inte nödvändig då den främst används för material som innehåller mer text och där fler teman ska undersökas. Att då ge varje meningsenhet en kod gör då att forskaren enklare kan dela upp materialet i olika kategorier.

Första delen av metoden som är att läsa texten och identifiera teman gjordes automatiskt innan valet av metod gjordes eftersom jag visste att det var ansvar jag ville fokusera på. Att ansvar skulle förekomma så pass många gånger i texten var dock inget jag var medveten om.

Med metoden kommer jag kunna dra slutsatser som är baserat på temat ansvar. Detta gör att jag alltså kommer uppmärksamma bakgrunden till detta tema för hur det värderas och framställs. Metoden passar då även bra eftersom man genom den kan se om det finns en skillnad i värderingen och framställningen i en och samma källa.²⁸ Däremot så kommer metoden endast att visa på vad som faktiskt sägs i dokumentet. Det underförstådda i texten som helhet blir alltså svårt att lyfta fram eftersom man endast ser till meningar där det utvalda temat finns.

---

²⁵ Miles B.M & Huberman A.M, *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, 2nd ed, SAGE Publications, Thousand Oaks C.A., s.58.

²⁶ Strauss, A., & Corbin, J, 1994, *Grounded theory methodology*, Thousand Oaks, CA: Sage,s.550.

²⁷ Graneheim U.H & Lundman B, 2003, *Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness*, Nurse Education Today, vol. 24, Department of Nursing, Umeå, s.109.

²⁸ Bergström G & Boréus K, 2012, s.53.

Att inneha en öppenhet för texten är alltså viktigt för att inte uppmärksamheten inte endast styrs mot det man väljer ut som tema att analysera. Det är också viktigt att komma ihåg att när man valt ut ett tema att undersöka och räknar det för att kunna koda senare så gör man ju det med avsikt för att det ordet/temat är viktigare eller får mer plats i ett visst sammanhang, och detta kanske inte alltid stämmer. Det viktiga är inte hur många gånger någonting sägs i en text utan hur det sägs.²⁹ Metoden passar då även bra eftersom man genom den kan se om det finns en skillnad i värderingen och framställningen i en och samma källa.³⁰ Att försöka bibehålla en öppenhet mot texten trots avgränsningen av teman är en utmaning för den valda metoden. Enligt Krippendorf så är detta inte nackdelar med metoden, utan de är självklara och viktiga att komma ihåg när man genomför metoden. Han menar att det är en självklarhet att bara texten i sig inte medför någon inbyggd tolkning utan tolkningen och meningen av texten tillförs alltid av *någon*. Likväl menar Krippendorf att det finns inte *en* tolkning för *en* text utan alla tolkningar av texten kan vara lika mycket mycket även om de är olika.³¹ Varje analys som görs av ett innehåll kräver en kontext där texten utvärderas. Forskaren måste konstruera en värld där texten har en poäng och kan svara på undersökningens fråga.³² Det som Krippendorf menar att man misslyckas med i en innehållsanalys är när forskaren misslyckas med att skriva ut en motivering till varför deras resultat är trovärdiga.³³

---

²⁹ Bergström G & Boréus K, 2012, s.80.

³⁰ Bergström G & Boréus K, 2012, s.53.

³¹ Krippendorf K,1980, s.28.

³² Krippendorf K,1980, s.30.

³³ Krippendorf K,1980, s.29.

3. Litteraturöversikt och tidigare forskning

Eftersom att uppsatsen behandlar framställningen av ansvar av Socialstyrelsen så kommer den tidigare forskningen rikta in sig på forskning som gjorts inom områdena ”Problem i Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn”, ”Barnets roll som ensamkommande i relation till rättigheter” samt ”Barnets behov i arbetet”. Jag har delat upp detta avsnitt i tre underrubriker för att få en mer överskådlig bild av den tidigare forskning som finns inom ämnet. Sista delen av detta avsnitt lyfter fram forskningsrapporter som gjorts kring ämnet.

3.1 Problem i Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn

Pernilla Leviner framför i sin undersökning problemet med att inte se barnen som barn i första hand utan som asylsökande eller ensamkommande och vad detta medför för ansvarsfrågan i arbetet för Socialtjänsten. Hon menar att det genom detta synsätt på barn gör att juridiska dilemman uppstår som i sig blir ett stort problem för ansvarstagandet för arbetet för att skyddet av barn. De juridiska dilemman som finns gör att Socialtjänstens har begränsade förutsättningar att förverkliga barns rättigheter. Därmed har de även svårt att leva upp till det ansvar som Socialtjänstens ålagts eftersom de principer som rör barnets bästa, och som ska följas av Socialtjänsten i sitt arbete, i hög grad har en osäker innebörd.³⁴ Leviner pekar även på att socialtjänsten tenderar att ha ett föräldrar/vuxen - perspektiv och att utredningar i allmänhet saknar fokus på barns utsatthet samt att barnets röst har ett begränsat utrymme i arbetet. Hon lyfter även fram att Socialtjänsten ges en mycket begränsad vägledning när det gäller barns rätt till skydd.³⁵ Leviner uppmärksammar även att Sverige som land skiljer sig från mängden då Socialtjänstens arbete är mer familjeinriktad medan i Storbritannien och USA är arbetet mer barninriktad.³⁶

I andra svenska studier såsom *Live Stretmo & Charlotte Molanders* forskning så läggs fokus i resultatet på svårigheten i att barnen kommer ensamma till Sverige. Det faktum

---

³⁴ Leviner P, 2012, ”Socialtjänstens barnskyddsansvar ur ett rättsligt perspektiv - dilemman och tillämpningsproblematik”, *Locus* 2012 nr 1-2, ss.48-69, s.48.

³⁵ Leviner P, 2011, *Rättsliga dilemman i socialtjänstens barnskyddsarbete*, Stockholm: Jure förlag AB, s.211.

³⁶ Leviner, 2011, s.53.

att de inte har sina föräldrar med sig bidrar till svårigheter att utreda barnens behov. Resultatet i Stretmos & Molanders studie visar även den på att det krävs en relation till barnet för att de ska våga berätta om sin bakgrund och uttrycka sina behov. I denna forskning läggs det även fram två förhållningssätt som aktörerna som arbetar med mottagandet av barnen använder sig av. Det första är att fokuset ligger på regler och gränser för barnet eftersom barnen har olika bakgrund och ska integreras i samhället medan det andra förhållningssättet är att barnen är som alla andra barn och fokus bör istället ligga på omsorg och vård.³⁷ Ur denna forskning så är dessa två förhållningssätt väldigt intressanta för min egen uppsats/ forskning att ha i åtanke då ett stort problem för arbetet med barnen just ligger i hur man ska förhålla sig till dem som individer och inte som en grupp i sig.

Det är enligt många just föräldrarna som ansvarar för vad som är barnets bästa. *Anne - Li Lindgren och Gunilla Halldén* framför i sin forskning att det finns en förstärkt bild idag om att samhället tar ansvar för barnen och deras rättigheter men det är andra parter till barnen, så som föräldrar, som blir till ett problem när barns rättigheter ska respekteras.³⁸

Anna Lundberg belyser i sin forskning dock hur principen om barnets bästa inte respekteras tillräckligt då det inte ska spela någon roll om barnet har status som ensamkommande, flykting eller asylsökande utan barnet ska ha samma möjligheter som barn med medborgarskap i Sverige att tillgodogöra sina rättigheter.³⁹

Något som *Elisabeth Arnér och Britt Tellgren* särskilt uppmärksammar som ett problem i arbetet är barnperspektivs roll. Ett barnperspektiv i sig syftar till att skydda barnets bästa men att det oftast resulterar i vuxnas uppfattning om vad som är bäst för barnet. Arnér och Tellgren menar att det inte kan handla om ett barns perspektiv på vad som är barnets bästa när det är vuxna som talar om barn. Det handlar istället om vuxna som utgår från generella erfarenheter av barn som kategori.⁴⁰

---

³⁷ Stretmo, L & Melander, C, 2013, ”Får jag vara med? Erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp”, (Rapport 2:2013) Göteborg: FOUiVäst, Gryning AB, s.29.

³⁸ Lindgren, A-L & Halldén, G, 2001, *Individuella rättigheter; autonomi och beroende. Olika synsätt på barn i relation till FN:s barnkonvention*. Utbildning & Demokrati, Vol. 10, No. 2, 65–80, s.77.

³⁹ Lundberg A, 2009, *Principen om barnets bästa i asylprocessen. - Ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder?*, Holmbergs, Malmö, s.35.

⁴⁰ Arnér, E. & Tellgren, B, 2006, *Barns syn på vuxna - att komma nära barns perspektiv*, Lund: Studentlitteratur, s.27.

3.2 Barnets roll som ensamkommande i relation till rättighet

Therese Bergquist och Anna Wennerblom har i sin studie fokuserat på hur Socialtjänsten arbetare uppfattar sitt ansvar i arbete med ensamkommande asylsökande barn.⁴¹ I deras slutsats framför de att det är bristen på kunskapen om hur lagstiftningen är utformad som gör att barnen hamnar ”mellan stolarna” och inte får sina rättigheter tillgodosedda. Ensamkommande barn som söker om asyl ses i första hand som asylsökande och i andra hand som barn. Att de är barn med särskilda rättigheter kommer alltså först in i bilden först efter att barnen genomgått asylprocessen.⁴²

Jane Fortin presenterar sin bok *Children's Rights and the Developing Law*, olika teoretiska perspektiv till barnrätt och hur den historiska utvecklingen av perspektivet har sett ut. Förutom detta så summerar hon de olika perspektiven och drar slutsatser utifrån dem som är värdefulla för uppsatsens teoretiska perspektiv. Exempelvis så hävdar Fortin att vi måste acceptera att det finns moraliska rättigheter för att kunna tala om ett barnrättsperspektiv, då det finns en etablerad idé om att barn är en grupp som behövs skyddas, annars hade inte barn som grupp fått en konvention tillskriven sig. Fortin menar att det första som måste göras för att kunna inneha ett barnrättsperspektiv är att acceptera att det finns *moraliska rättigheter*.⁴³ Hon definierar en moralisk rättighet som följande: ”a good of such importance that it would be wrong to deny it or to withhold it from any member of a given class”.⁴⁴

Moraliska rättigheter och att ge skydd till de som anses vara oförmögna att skydda sig själva är en idé som är väl känd och går att finna långt tillbaka. John Stuart Mill framförde i sitt verk *On Liberty* från 1859 behovet av att ge det skydd som behövs för de som inte kan ta hand om sig själva.⁴⁵ Samantha Brennan och Angela White menar att idén om att det är samhällets gemensamma plikt att se till att barns rättigheter inte kränks är något om lever kvar än idag men hur deras rättigheter ska skyddas är något som är oklart.⁴⁶

---

⁴¹ Bergquist T & Wennerblom A, 2007, ”...först och främst är dom asylsökande liksom...” En rättssociologisk studie om socialtjänstens ansvar för ensamkommande barn, Stockholms Universitet, s.3.

⁴² Bergquist & Wennerblom, 2007, s.38.

⁴³ Fortin J, 2009, *Children's Rights and the Developing Law*, 3rd ed, Cambridge University Press, s.13.

⁴⁴ Fortin, 2009, s.15.

⁴⁵ Fortin, 2009, s.18.

⁴⁶ Brennan S & White A, 2007, *Taking Responsibility of Children*, Wildfrid Laurier University Press, Waterloo, s.100.

Priscilla Alderson framför att problemet rotar sig i att samhällen inte alltid lyssnar till de som har behovet av att skyddas, vilket i detta fall är barnen.⁴⁷

Jane Fortin menar att språket som används av myndigheter och rättsliga institutioner är ofta väldigt löst beskrivande till hur och när barns rättigheter ska skyddas och vem som har ansvar i vilka situationer.⁴⁸ När språket för vem som har ansvar inte är tydligt så hamnar frågan om ansvaret för barns rättigheter snabbt i ett ifrågasättande om vad barns rättigheter *faktiskt* är. Fortin menar att barns rättigheter snarare är sociala idéer om beteenden gentemot barn än vad de är rättigheter. Fortin fortsätter sitt argument kring detta med att ifrågasätta om barn överhuvudtaget kan vara rättighetsbärare eftersom så länge stater inte tar barns rättigheter på allvar så kommer de aldrig fungera som rättigheter utan som idéer.⁴⁹ Idéer eller inte, barns rättigheter finns ändock nedskrivna i både lagar och konventioner och idén som tidigare nämnt om att samhället ska ta ett gemensamt ansvar för barns rättigheter finns.

3.3 Barnets behov inom arbetet av ensamkommande barn

En studie gjord av Jim Wade, Fiona Mitchell och Graeme Baylis, om Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn i Storbritannien visar på att tillgängliga stödinsatser och barnens ålder har stor betydelse vilket stöd barnen får från Socialtjänsten.⁵⁰

Ravi Kohli, även hans studie gjord i Storbritannien, lyfter fram betydelsen av relationen mellan socialsekreteraren och barnet som grundstenen för ett effektivt arbete för socialtjänstens arbete med ensamkommande barn.⁵¹

Watters vars studie har sin utgångspunkt i barnens perspektiv på mottagandet visade på att barnen själva sätter störst vikt vid tillgång till tolk, en person som tydligt kan hjälpa till med kontakter samt en ansvarig vuxen som omsorgsperson.⁵²

---

⁴⁷ Alderson P., 2008, *Young Children's Rights Exploring beliefs, principles and Practice*, 2nd ed., Jessica Kingsley Publishers, London, s. 211.

⁴⁸ Fortin, 2009, s.13.

⁴⁹ Fortin, 2009, s.12.

⁵⁰ Wade, J., Mitchell, F., & Baylis, G, 2005, *Unaccompanied Asylum Seeking Children: The response of social work services*, British Association for Adoption & Fostering, London, s.19.

⁵¹ Kohli R, 2007, *Social Work With Unaccompanied Asylum Seeking Children*, Palgrave Macmillan, s. 86.

⁵² Watters, C, 2008, *Refugee children. Towards the next horizon*, Routledge, New York, s.66.

Johanna Schiratzkis fastställer i sin forskning att det är principen om barnets bästa, alltså artikel 2 i Barnkonventionen som är barnrättens viktigaste princip.⁵³ S o m u t-gångspunkt för barnrätten och för att denna ska kunna tillämpas menar Schiratzki att de övriga rättigheter som ställs upp i barnkonventionen kan användas.⁵⁴

3.4 Rapporter

Rapporterna som identifierats som tidigare forskning har syftat till att kartlägga, förstå och lyfta fram barnets erfarenheter med myndigheters arbete inom ämnet för ensamkommande barn.

Den första rapporten jag tittat på är *One Plus One Equals Three*, från 2014, som är finansierat av EU och framtagen av bla. Rädda Barnen, UNHCR, Länsstyrelsen Västra Götaland och även fler internationella Barnrättsorganisationer.⁵⁵ Rapporten kartlägger hur mottagandet och hur skyddet för ensamkommande barn i Sverige ser ut och hur de ansvariga aktörerna arbetar. Rapporten ser även till hur aktörerna arbetar för att säkerställa barnens rättigheter. Just eftersom den ser till ansvariga aktörers arbete så kom det att innehålla en del bra bakgrundsfakta till problemen som finns för myndigheterna men likväl den kritik som kan riktas mot dem för deras arbete. Andra rapporter som gjorts om socialtjänstens och ensamkommande barn är en serie forskningsrapporter på initiativ av EU. Den första, *Forskningsrapport 2012:1 "Ensam och flyktingbarn - barnet och socialtjänsten om den första tiden i Sverige"*, utkom 2012 och de tre senare har utkommit en gång vart följande år.⁵⁶ Utgångspunkten för den första rapportens studie är det svenska kommunala mottagandet av ensamkommande barn då socialtjänstens ansvar för dem har ökat. Syftet med denna rapport är att belysa barnets syn på sin situation som nyanländ flykting i Sverige, och samtidigt undersöka hur personalen inom socialtjänsten uppfattar barnets behov. Här får man alltså ett barnperspektiv på socialtjänstens arbete vilket är av betydelse för syftet för denna uppsats. Vad denna

---

⁵³ Schiratzki J, 2005, *Barnets bästa i ett mångkulturellt Sverige*, 2d ed, Iustus, Stockholm, s.52.

⁵⁴ Schiratzki, 2005, s.54.

⁵⁵ Rädda Barnen, 2014, "One Plus One Equals Three. A mapping of the reception and the protection of unaccompanied Children in Sweden", CONNECT Country Report

⁵⁶ Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Ensam och flyktingbarn - barnet och socialtjänsten om den första tiden i Sverige", 2012, Stockholm, FoU-Södertörn, (Rapport 2012:1)

rapport sedan resulterar i är att barnen inte uppfattar socialtjänsten som någon hjälpande hand förens en krissituation uppstår och att socialsekreterarna har ganska liten praktisk erfarenhet av arbete med barnen. Rapport nummer två som utkommit, *Forskningsrapport 2014:3 "Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar - erfarenheter från Stockholms län"* , fokuserar på erfarenheter barn och ungdomarna haft med Socialtjänsten.⁵⁷ Rapport nummer fyra, *Forskningsrapport 2014:4 "Ensamkommande barn och ungdomar - ett longitudinellt perspektiv"*, ser till hur personal på socialtjänsten upplever arbetet med ensamkommande barn och ungdomar.⁵⁸

---

⁵⁷ Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar - erfarenheter från Stockholms län", 2014, FoU-Södertörn (Forskningsrapport 2014:3)

⁵⁸ Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Ensamkommande barn och ungdomar - ett longitudinellt perspektiv", 2014, FoU - Södertörn, (Forskningsrapport 2014:4)

4. Själva undersökningen

Det jag gjort för undersökning alltså att samla in all data där ansvar finns med i dokumentet. Dessa meningar har hamnat under kategorin *meningsenheter*. För varje meningsenhet har jag skapat en *kod*, alltså en etikett på en meningsenhet som kortfattat beskriver dess innehåll.⁵⁹ Efter detta har jag samlat koderna i en *kategori* för att sedan koppla kategorin till *temat*. En avgränsning har gjorts i processen för att välja ut vilka delar jag ska se till. Jag kommer därför använda mig av de styckeindelningar som finns i dokumentet redan som grund för kolumnen *kategori*. Genom att använda mig av kategorierna som redan finns utskrivna i texten så underlättar det för läsaren att förstå i vilken kontext Socialstyrelsen använt ordet.

Nedan visar jag hur jag gått till väga när jag gjort min innehållstabell med kodningsschemat. I meningsenheterna kan man se hur temana framställs. I kolumnen för kategori har jag valt att dela in varje meningsenhet den kontext de är tagna i materialet så det blir lättare att förstå.

Tema	Meningsenhet	Kontext	Kod
Ansvar	1) Det är socialtjänstens ansvar att se till att barnen erbjuds ett tryggt och säkert boende av god kvalitet med möjligheter till individuellt stöd och utveckling ⁶¹	Socialtjänstens ansvar för ensamkommande barn	Ansvar, boende, utveckling

⁵⁹ Graneheim U.H & Lundman B, 2003, s.109.

⁶⁰ Munier K & Malmros Å, 2013, s.3.

Tema	Meningsenhet	Kontext	Kod
Ansvar	2) Socialnämnden har ansvar för att vården utformas så att den främjar barnets samhörighet med anhöriga t.ex. föräldrar, syskon och andra närstående samt kontakt med hemmiljö. ⁶²	Socialnämndens ansvar: Efterforskning av familjemedlemmar	Vård, främjar, föräldrar
Ansvar	3) Barnets behov av umgänge med den förälder det inte bor hos medför ett definitivt ansvar för socialtjänsten för att möjliggöra detta umgänge. ⁶³	Socialnämndens ansvar: Umgänge	Definitivt ansvar, socialtjänst
Ansvar	4) Någon begränsning i socialnämndens ansvar för att planera hur barnet eller den unga återförenas med sin familj efter att placering upphör, bara för att återföreningen inte ska ske i Sverige, finns inte i lagstiftningen. ⁶⁴	Socialnämndens ansvar: Barn som får avslag på sin ansökan om asyl	Begränsning, återförening, lagstiftning
Ansvar	5) Även om barnets föräldrar inte kan beviljas ekonomiskt bistånd för en resa till Sverige eftersom de inte har hemvist här, har Socialnämnden ett ansvar för att om möjligt tillgodose barnets eller den unges behov av gemenskap och samlevnad med föräldrar och andra nära anhöriga, t.ex. syskon. ⁶⁵	Bistånd från socialnämnden till familjeåterförening i Sverige	Återförening, ekonomi, om möjligt

Tema	Meningsenhet	Kontext	Kod
Ansvar	6) Socialtjänsten har även ett ansvar för att se till att barnen och ungdomarna får tillgång till lämplig utbildning samt behövlig hälsa- och sjukvård och tandvård.. ⁶⁶	Socialtjänstens ansvar	Ansvar, vård, hälsa
Ansvar	7) Personalen i boendet, eller i förekommande fall jourhems- eller familjeföräldrarna, och ansvarig socialsekreterare samt god man har ansvar för att kunna förklara systemet, motivera och stötta barn och ungdomar som anvisas till en kommun dit de ev. inte vill flytta. ⁶⁷	Socialnämndens ansvar: Barn som är kvar länge i ankomstkommunen	Bristande barnets bästa
	8) Om barnet påträffas eller ger sig till känna innan ärendet har avslutats, kvarstår placeringskommunens ansvar. ⁶⁸	Barn som avviker	Avviker, ansvar

⁶¹ Munier K & Malmros Å, 2013, s.88.

⁶² Munier K & Malmros Å, 2013, s.91.

⁶³ Munier K & Malmros Å, 2013, s.76.

⁶⁴ Munier K & Malmros Å, 2013, s.91.

⁶⁵ Munier K & Malmros Å, 2013, s.3.

⁶⁶ Munier K & Malmros Å, 2013, s.41.

⁶⁷ Munier K & Malmros Å, 2013, s.70.

5. Analys

I undersökningen kan vi se när ansvar framställs i primärmaterialet genom en kvalitativ innehållsanalys. Analysen kommer nu rikta in sig på hur temat ansvar används utifrån ett Abiri, Bodin och Johanssons perspektiv på ansvar i relation till rättigheter. Frågeställningen för analysen kommer rikta sig mot hur barns rättigheter möjliggörs i Socialstyrelsens framställning av ansvar. Det teoretiska perspektivet förtydligar som vi sett innan hur ansvar för rättigheter ska relatera till varandra genom att lägga ansvaret för att rättigheter respekteras åligger hela den offentliga förvaltningen. Ansvaret menar de inte är något man kan välja att välja bort utan ansvaret gäller oavsett resurstillgång.⁶⁸

5.1. Meningsenhet 1

Det är Socialtjänstens ansvar att se till att barnen och ungdomarna erbjuds ett tryggt och säkert boende av god kvalitet med möjligheter till individuellt stöd och utveckling.⁶⁹

Ansvar framställs i detta citat på ett sätt som till viss del möter det teoretiska perspektivet med dess tre principer om universalitet, rättigheters odelbarhet och likabehandling av rättigheter. Ansvar framställs med en ansvarig aktör för att rättigheterna respekteras. Likväl så framställs ansvar i enlighet med barnkonventions art. 27.1. I denna artikel klargörs det att konventionsstaterna erkänner rätten för varje barn till den levnadsstandard som krävs för barnets utveckling vilket även citatet gör.⁷⁰

Däremot, så finns det ingen definition av vem rättigheterna tillskrivs eftersom någon definition av barn och ungdom inte ges i samband med ordet ansvar. Och enda sidan, gör detta att den tredje principen om likabehandling av rättigheter som hävdar att rättigheter inte får inskränkas på grund av bland annat ålder framgår i denna meningsenhet då meningsenheten innefattar både barn och ungdomar. Och andra sidan, för att denna princip ska fortsätta att närvara i resterande delar där Socialtjänstens ansvar framgår så krävs det att

---

⁶⁸ Abiri et. al, 2008, s.53.

⁶⁹ Munier K & Malmros Å, 2013, s.3.

⁷⁰ Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989, Art.27(1) .

de följande meningensheterna som berör Socialtjänstens ansvar nämner både barn och ungdomar för att universalitetsprincipen, som syftar till att rättigheter gäller alla oavsett, ska vara närvarande. Om inte, så görs en exkludering av den ena gruppen för vilket inte är i linje med varken likabehandlingsprincipen och universalitetsprincipen.

Principen om rättigheternas odelbarhet, alltså att ingen rättighet är viktigare än någon annan, framgår inte i denna meningenshet då Socialtjänsten som ansvarig aktör ansvarar för erbjudandet av ett tryggt och säkert boende.

Barns rättigheter möjliggörs dock i detta citat främst genom en säkerställning av en ansvarig aktör för rättigheten. Likväl så stärks positionen av barnets rättigheter genom att möjligheter till individuell utveckling och stöd finns.

5.2 Meningsenhet 2

Socialnämnden har ansvar för att vården utformas så att den främjar barnets samhörighet med anhöriga t.e.x föräldrar, syskon och andra närstående samt kontakt med hemmet.⁷¹

Likt det förra citatet ser vi även i denna meningenshet finns en ansvarig aktör för en specifik rättighet vilket är i linje med Abiri, Johansson och Brodins syn på ansvar för rättigheter. Rättigheten om att vården ska utformas så den främjar barnets samhörighet med anhöriga är även i enlighet med Barnkonventionens art. 24.⁷²

Ser vi till de tre principerna gällande universalitet, likabehandling av rättigheter samt rättigheternas odelbarhet så finns det inget som visar på att de inte finns med eftersom att ingen rättighet sätts före någon annan, ingen person i meningensheten behandlas olika inför rättigheten samt att det inte finns någon exkludering i meningensheten.

I detta citat så hamnar ansvar i fokus på två sätt i denna meningenshet. I första hand då det är Socialnämnden som är den ansvarig aktör för barnen. I andra hand så är det med det ord som framställs tillsammans med ansvar. I denna meningenshet så ska Socialnämnden ansvara för att rättigheten *främjar* barnets samhörighet med anhöriga.

---

⁷¹ Munier K & Malmros Å, 2013, 88.

⁷² Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989, art.24.

De tre principerna av universalitet, likabehandling och rättigheternas odelbarhet finns således med i meningsenheten då ansvaret sträcker sig till alla barn och rättigheten varken behandlas olika eller att någon rättighet väger tyngre.

Denna meningsenhet möjliggör barns rättigheter genom att det finns en ansvarig aktör om ansvarar för rättigheten som finns i meningsenheten.

5.3 Meningsenhet 3

Barnets behov av umgänge med den förälder det inte bor hos medför ett definitivt ansvar för Socialtjänsten för att möjliggöra detta umgänge.⁷³

I detta citat är det Socialtjänsten som ansvarar för att rättigheten till umgänge med den förälder barnet inte bor hos. Här framställs ansvar tillsammans med ordet *definitivt* som förstärker rättighetens roll i relationen till ansvaret. Att ansvar framställs tillsammans med ordet *definitivt* är i sig ingenting negativt och ger ett starkare intryck av den ansvarige aktörens ansvar. Att använda sig av formuleringen av ”definitivt ansvar”, blir av betydelse om man ser till hur ansvar framställs utifrån de tre principerna. Att använda sig av formuleringen av ett ”definitivt ansvar” endast en gång och inte i de andra fall där ordet ansvar förekommer så lyfts denna rättighet på ett sätt fram mer än de andra. Detta är alltså inte i enlighet med principen om rättigheternas odelbarhet som framhäver vikten av att ingen rättighet är viktigare än någon annan.

Citatet i sig är inte negativt för barns rättigheter som helhet. Det stärker barns rättigheter genom att se till barnets behov i första hand och sedan se till att det finns ett definitivt ansvar hos Socialtjänsten. Men, det ter sig dock inte att rikta sig mot ensamkommande barn vilket gör att ansvar här framställs utanför sin kontext. Det är självklart positivt att barns rätt till umgänge av båda föräldrarna säkerställs men här blir det mer en fråga om inte ansvar endast används här för att det kan visa på att en rättighet blir säkerställd. Istället bör fokus mer rikta sig mot ansvar för barn som är just ensamma.

Vad som även kan poängteras i det här citatet är att det tappar fokus för syftet med publikationen för materialet. Syftet med materialet att stärka ansvariga aktörers kunskap i

---

⁷³ Munier K & Malmros Å, 2013, s.91.

arbetet med mottagandet av ensamkommande barn.⁷⁴ Med detta citat så tappas syftet med materialet eftersom barnen kommer till Sverige ensamma. Om barnet skulle ha en förälder i Sverige så ska Socialtjänsten alltså möjliggöra att barnets behov av umgänge med den förälder som inte befinner sig i landet.

5.4 Meningsenhet 4

Någon begränsning i Socialnämndens ansvar för att planera hur barnet eller den unge ska återförenas med sin familj efter att placeringen upphör, bara för att återföreningen inte ska ske i Sverige, finns inte i lagstiftningen.⁷⁵

Till skillnad från det tidigare citatet, som även det behandla rätten till umgänge med föräldrar, så framförs här istället en rättighet som mer riktar sig till ensamkommande barn. Rättigheten som behandlas i denna meningsenhet rör återföring mellan barnet och dess familj.

Ansvar är inte endast kopplat till svensk lagstiftning i denna meningsenhet utan även tillsammans med ordet *begränsning*. Det finns således enligt denna meningsenhet ingen begränsning för när Socialnämndens ansvar upphör enligt lagen. Detta kan komma att innebära ett problem för rättigheten. Framst eftersom den person som ska fatta beslutet kring återföringen inte vet hur långt hens ansvar sträcker sig. Detta kan göra så att rättighetens position minskar då ansvaret för att uppfylla rättigheten inte säkerställs.

Framställningen av ordet ansvar kopplat till möjligheten att uppfylla barns rättigheter visar dock i detta citat på det problem som uppstår när ansvaret hos en aktör inte finns uttryckligt i lagstiftningen. Här kan vi se spår av Jane Fortins forskning som uppmärksammar att det i texter skrivna av myndigheter ofta har ett löst språk som gör att ansvaret för hur och när en rättighet ska uppfyllas minskas. Det teoretiska perspektivet uppmärksammar även de att språket kan bli till ett problem för möjliggörandet av barns rättigheter i relation till ansvar eftersom myndigheter ändå måste följa de lagar som finns. De kan alltså inte se förbi de lagarna som finns för att uppfylla barns rättigheter.⁷⁶

---

⁷⁴ Fotnota till inledning av primär där syftet står.

⁷⁵ Munier K & Malmros Å, 2013, s.76

⁷⁶ Abiri et. al, 2008, s.28.

Däremot så är det för denna meningsenhet viktigt att komma ihåg att det inte är på grund av Socialstyrelsens framställning av ansvar som gör att barnets rättighet kan bli svårt att uppfylla. Detta har att göra med den svenska lagstiftningen som inte specificerar var Socialnämndens ansvar tar slut.

5.5 Meningsenhet 5

Även om barnets föräldrar inte kan beviljas ekonomiskt bistånd för en resa till Sverige eftersom de inte har hemvist här, har Socialnämnden ett ansvar för att om möjligt tillgodose barnets eller den unges behov av gemenskap och samlevnad med föräldrar och andra nära anhöriga, t.ex. syskon.⁷⁷

I denna meningsenhet ser vi exempel på där ansvar sätts i en kontext där det inte ger något uttalat om det faktiska ansvaret för rättigheten. Detta beror på att ansvar framställs tillsammans med ”om möjligt”. Socialnämnden har dock endast för denna rättighet ett ansvar om det är möjligt att tillgodose barnets behov av gemenskap med föräldrar. Den rättighet som står i Barnkonventionen är således inte den rättighet som framförs här då tillgång till gemenskap är rättigheten medan i meningsenheten är det behovet av gemenskap som om möjligt ska tillgodoses.

Vad som händer med ansvaret för rättigheten när det framställs med ”om möjligt” är att det försvagas. Socialnämndens ansvar för att tillgodose barnets behov därav i denna meningsenhet inte fastslagit vilket gör att rättigheterna blir lidande eftersom det inte finns en ansvarig aktör för att de säkerställs. Ser vi till vad Barnkonventionen så är det enligt art. 24 konventionsstaternas uppgift att se till att barn har tillgång till gemenskap av sina närstående.⁷⁸ Genom att använda ”om möjligt” så försvagas således barnets rätt.

Ser vi till det teoretiska perspektivet så är en av huvudpunkterna att ansvar för en rättighet inte ska följas bort oavsett resurstillgång.⁷⁹ I denna meningsenhet så möjliggörs således inte barns rättigheter i framställningen av ansvar eftersom rättigheten endast ansvaras för att uppfyllas om det är möjligt att tillgodose barnets behov. Denna meningsenhet blir ett

---

⁷⁷ Munier K & Malmros Å, 2013, s.91.

⁷⁸ Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989, art.24.

⁷⁹ Abiri et. al, 2008 s.53.

tydligt exempel på hur språket som används i framställningen av ansvar påverkar rättighetens möjlighet att uppfyllas.

I denna meningsenhet ser vi även återigen hur det som i meningsenhet 1 använder två kategorier för barn och ungdom. Att ungdomar finns med som kategori är inte ett problem i sig men när de uteblir från de andra citaten där ansvar framställs så hamnar materialets syfte med ”arbetet för ensamkommande barn och ungdomar” i en position där rättigheternas odelbarhet och likabehandlingsprincipen inte uppfylls.

5.6 Meningsenhet 6

Socialtjänsten har även ansvar för att se till att barnen och ungdomarna får tillgång till lämplig utbildning samt behövlig hälso- och sjukvård och tandvård.⁸⁰

Att denna meningsenhet tar upp att Socialtjänsten ”även ansvarar” för denna rättighet beror på att i samma stycke så finns meningsenhet 1 med där det framgår att Socialtjänsten har ansvar för att barnen erbjuds ett tryggt och säkert boende. I meningsenhet 1 togs behovet av att fortsätta att nämna barn och unga för Socialtjänstens ansvar upp vilket kan ses följas i denna meningsenhet. Däremot så har detta inte fölls konsekvent igenom om vi ser till meningsenhet 3. Den ansvarig aktören för rättigheten i denna meningsenhet är alltså Socialtjänsten. Likt de andra citaten där det finns en ansvarig aktör så stärker detta barnets rättighet då rättigheten säkerställs av någon.

De ord som blir av intresse för hur ansvar framställs här är orden *lämplig* och *behövlig*. Till skillnad från föregående citat där det är ordet ansvar har kopplats samman med ord som förstärkt eller försvagat rättigheten så är det i denna meningsenhet rättigheten som stärks genom orden. Orden nämns som en del av rättigheten och dessa två ord gör då så att ansvaret för rätten till utbildning och sjukvård blir mer individanpassat eftersom de gör så att rättigheten anpassas efter varje enskilt barn. Orden *lämplig* och *behövlig* gör alltså att rättigheten ska vara individanpassat vilket i sin tur gör att barnets rättighet stärks. Genom att ha ett individanpassat ansvar från Socialtjänsten till barnet så kan barnets bästa även enklare tillgodoses. I denna meningsenhet så möjliggörs barns rättigheter i framställningen av ansvar genom att använda ord som både förstärker barnets rätt men även individanpassar rättigheten.

---

⁸⁰ Munier K & Malmros Å, 2013, s.3

Genom att individanpassat rättigheten så kan även barnets behov säkerställas och inte endast den rättighet som barnet har tillskrivet sig. Vad som kan ses från denna meningsenhet är viktiga av att se barn var och en för sig och individanpassat rättigheter eftersom det även då blir lättare att se varje enskilt barns behov.

5.7 Meningsenhet 7

Om barnet påträffas eller ger sig till känna innan ärendet har avslutas, kvarstår placeringskommunens ansvar.⁸¹

Detta citat riktar sig mot det som i inledningsvis i uppsatsen togs upp som ett tydligt exempel på brister i ansvariga aktörers arbete med ensamkommande barn. Som nämns i inledning är det ungefär 300 ensamkommande barn i Sverige som försvinner varje år.⁸² Det faktum att 300 barn försvinner och ingen vad som händer med dem visar i sig på att det inte finns en tydlighet kring vilken aktör som har en skyldighet att ansvara för barns rättigheter när ensamkommande barn försvinner.

De andra citaten har haft ord som stärkt eller försvagat barnets rätts roll i framställningen av ansvar. Det kan vi även se i detta citat då ordet ”om” används. Det ansvar som Socialstyrelsen framställer här är i fallet *om* barnet påträffas igen. Ordet varken förstärker eller försvagar barnets rättigheter utan gör att de barn som försvinner återfår sina rättigheter *om* de påträffas. Det finns inget ansvar för barnen försvunnit med andra ord.

Ansvar framställs här utan koppling till teorins tre principer om universalitet, likabehandling och rättigheters odelbarhet. Detta är dock inte på grund av Socialstyrelsen framställning av ansvar som gör att ansvaret för barn som försvinner är oklart, utan att det inte finns tydligt i lagstiftningen vem som har ansvar för ett ensamkommande barn försvinner.

Framställningen av ansvar i detta citat har varken en ansvarig aktör eller någon rättighet att ansvara för. Möjligheten att uppfylla barns rättigheter kräver i första hand att det finns någon rättighet att uppfylla. Vad man kan se är att det behövs bestämmelser i form av lagar om vad som ska göras ifall ett ensamkommande barn försvinner. Detta citat är som sagt

---

⁸¹ Munier K & Malmros Å, 2013, s.41.

⁸² Kullander et.al, 2016, s.15.

ett tydligt exempel på när ansvar får en tom betydelse vilket i sig blir en fara för barn att få sina rättigheter uppfyllda.

Detta gör att ansvar framställs på ett sätt som gör att själva ordet tappar sin betydelse eftersom det inte finns något att ansvara för. Detta var även det enda citatet i materialet där ordet ansvar förekommer i kontexten om ensamkommande barn som försvinner.

5.8 Meningsenhet 8

Personalen i boendet, eller i förekommande fall jourhems - eller familjeföräldrarna, och ansvarig socialsekreterare samt god man har ansvar för att kunna förklara systemet, motivera och stötta barn och ungdomar som anvisas till en kommun dit de ev. inte vill flytta.⁸³

Det här citatet skiljer sig från de andra då det räknar upp flera möjliga ansvariga aktörer för att hjälpa barnet istället för att fastställa en ansvarig aktör. Det är antingen personalen i boendet, jourhemsföräldrarna eller familjeföräldrarna tillsammans med ansvarig socialsekreterare och god man som har till ansvar att hjälpa barnet när barnets vilja inte går att tillgodose. Att inte tillgodose barnets vilja är inget som försvagar barns rättigheter. Men det är just att barnet inte kan bestämma själv över sin situation, som diskuteras mer under tidigare forskning, är det svåra med perspektivet. I detta citat ser vi dock att det finns en medvetenhet att *försöka* möta barnets behov i form av en tillgänglighet till vuxna när barnets önskemål inte tillgodoses.

Som sägs i teorin så ska ett barnrättsperspektiv inte vara ett ytterligare perspektiv för att inneha det rättighetsperspektiv som krävs för att respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna. I detta citat är det inte barnrättsperspektivet eller ett rättighetsperspektiv som är bristande utan snarare är det främsta problemet här är att någon tar ett beslut om någon som är mot den personens vilja. I detta citat blir så är det tydligt att det är någon annan än barnet som måste bestämma vad som är bäst för hen. Utifrån ett barnrättsperspektiv så ska man utgå från barnets bästa men vad som är barnets bästa behöver inte alltid stämma överens med vad barnet och vad de beslutsfattande vuxna anser vara bäst.

Framställningen av ansvar är inte kopplad till en rättighet utan endast att det finns någon som måste ansvara för att hjälpa barnet men vem denna någon är specificeras inte vidare av Socialstyrelsen.

---

⁸³ Munier K & Malmros Å, 2013, s.70.

6. Diskussion

I undersökningen och vidare i analysen kan vi se hur möjligheten att uppfylla barns rättigheter påverkas av hur ordet ansvar framställs. Språkets framställning av betydelse för rättigheten är något som vi kan se att även tidigare forskningen har visat på. Jane Fortin, visade i sin forskning på att språket som myndigheter använder ofta är löst beskrivande till hur och när barns rättigheter ska skyddas men även att det är otydligt vem det är som har ansvar i vilka situationer.⁸⁴ Vem som är ansvarig i vissa situationer är i de flesta fall tydligt i materialet. Däremot så har även denna forskning visat på att myndigheter, i det här fallet Socialstyrelsen, ofta använder löst beskrivande ord till hur och när barns rättigheter ska skyddas.

I analysen har detta lösa språk visat sig genom de andra ord som framställs tillsammans med ansvar. Som i exempelvis meningsenhet 3 där Socialtjänsten har ett *definitivt ansvar* medan i meningsenhet 5 där Socialnämnden *om möjligt* har ett ansvar för att uppfylla barnets behov. I de exempel jag visar på i undersökningen används ord som försvagar eller förstärker möjlighörandet av rättigheten genom framställningen av ordet ansvar.

För att fortsätta med meningsenhet 3 och 5 som exempel, så skiljer de sig åt i både ansvarig aktör och hur ansvar för rättigheten ska ske. Att Socialnämnden har ett ”om möjligt ansvar” medan Socialstyrelsen har ett ”definitivt ansvar” visar på att ordet ansvar får olika betydelse för rättighetens position i arbetet för ensamkommande barn. Detta varnade teorin för då de olika aktörerna ansvarar för olika saker gör således att ansvar framställs olika beroende på vilken aktör det gäller. Socialnämnden är den myndighet som har hand om det juridiska för arbetet medan Socialtjänsten är de som utför själva arbetet på plats.⁸⁵ Problemet är alltså inte att ansvar framställs olika då de olika aktörerna har olika ansvar. Problemet är däremot den effekt som blir av genom att framställa ansvar med olika ord som försvagar eller förstärker en rättighet. Effekten blir att rättigheter prioriteras olika. Principen som teorin för fram om rättigheternas odelbarhet, alltså att ingen rättighet är viktigare än någon annan, följs då inte vilket i sin tur kan ge effekten av ett rättighetsperspektiv i sin helhet kan gå förlorat.

---

⁸⁴ Fortin, 2009, s.55.

⁸⁵ Munier K & Malmros Å, 2013,s.9.

I meningsenhet 3,4 och 5 så nämns barnens föräldrar och att deras behov att ha tillgång till dem är något som ska ansvars för att det behovet blir uppfyllt. Problemet med dessa citat är att de hamnar utanför kontexten av ensamkommande barn. Dessa tre meningsenheter visar på att man försöker återföre barnet med sina anhöriga vilket självklart är en viktig del i arbetet med ensamkommande barn, men det som enligt tidigare forskning är av störst vikt är att barnet får en bra kontakt med en ansvarig vuxen som finns på plats.

Socialstyrelsens vägledning för arbetet med ensamkommande barn är inte helt anpassad för barn vars föräldrar inte finns närvarande. Idén om att familjen ska ta det främsta ansvaret även i frågor som rör ensamkommande barn är inte hållbart om något som helst rättighetsperspektiv ska finnas närvarande eftersom familjen inte finns närvarande. Detta tar även en del av den tidigare forskningen upp, att det är just det att barnen kommer ensamma utan en vuxen som har ansvar för dem som är det största problemet.⁸⁶ Vad barnet då behöver är en stabil relation till en vuxen som kan hjälpa barnet.⁸⁷ I meningsenhet 3,4 och 5 så framställs ansvar i samband med barnets behov av nära relationer och det ansvar som vilar på de olika aktörerna för att tillgodose detta. Denna aspekten av barnets behov av *en* vuxen person och betydelsen av en stabil relation till den vuxna är något som är intressant för vidare forskning. Att barnet får en bra kontakt med en ansvarig vuxen på plats har även en del av den tidigare forskningen belyst och detta skulle det behövas fokuseras mer på i Socialstyrelsens vägledningsdokumentet för att säkerställa att barnets behov uppfylls.

Vad som är ett positivt resultat av analysen är att materialet inte ger barnet en status såsom ”flyktingbarn” eller ”asylsökande”. Efter att jag tagit del av den tidigare forskningen så trodde jag att det skulle finnas mer fokus på att ge barnen en viss status för att därefter kunna ge barnet vissa rättigheter. Alltså att rättigheter tillskrivs olika på grund av barnets status som flykting eller asylsökande.⁸⁸ Mycket av den tidigare forskningen noterade just detta att barnen i första hand sågs som ensamkommande eller asylsökande. Detta är dock inget jag funnit i min undersökning. I de delar jag undersökt med ansvar så framställs inte barnen som ensamkommande eller asylsökande utan endast som barn. Socialstyrelsen framställer alltså

---

⁸⁶ Stretmo, L & Melander, C, 2013, s. 29.

⁸⁷ Kohli R, 2007, *Social Work With Unaccompanied Asylum Seeking Children*, Palgrave Macmillan, s. 86

⁸⁸ Lundberg, 2009, s.35

inte ansvar med hjälp av att sätta en etikett på barnet för att ge det rättigheter utan i det här materialet så nämns barn endast som barn. Detta överensstämmer med principen om universalitet vilket vi sett av teorin är av stor betydelse för att kunna se rättigheter i relation till ansvar.

För analysens resultat är det viktigt att komma ihåg att endast de delarna där ordet ansvar förekommit tagits med. Detta är med anledningen av den valda metoden och hur den ska användas. En kvalitativ innehållsanalys ser till ordet i första hand och i andra hand den kontext som ordet finns inom. Likväl så ger metoden en endast möjlighet att se till de delar där just ordet ansvar finns med. Vad teorin gett som främsta verktyg är att ansvar för de mänskliga rättigheterna inte är något man kan välja eller välja bort, oavsett resurstillgång.⁸⁹ Vad som däremot bör sägas om teorin i analysen är att de principerna som användes för att se om ett rättighetsperspektiv fanns med i meningsenheterna inte gav särskilt mycket för själva analysen. Det var visserligen inget som visade på att de inte fanns närvarande men en del av meningsenheterna var för korta eller så framgick ansvar i relation till rättigheten i meningen så pass tydligt att principerna inte var nödvändiga.

Avslutningsvis, för att besvara frågeställningen om hur Socialstyrelsen möjliggör barns rättigheter när de framställer ordet ansvar så kan vi från undersökning och analysen se hur de i första hand är tydliga med att utse en ansvarig aktör för den rättighet eller behov barnet har som ska uppnås. För det andra så är de flesta citaten i linje med Barnkonventionen. Alltså att barns rättigheter står utskrivna och att det även finns en ansvarig aktör för att skydda den rättigheten. För det tredje så kan vi även se hur Socialstyrelsen använder sig av ord som antingen förstärker eller försvagar det ansvar som framställs för barns rättigheter.

---

⁸⁹ Abiri et. al, 2008, s.53

7. Referenser

- Abiri E, Brodin A, Johansson P, 2008, *Mänskliga Rättigheter ...? Jag vet att dom finns och jag tror Sverige är bra på dom*, Korotan Ljubljana, Slovenien.
- Alderson P., 2008, *Young Children's Rights Exploring beliefs, principles and Practice*, 2nd ed., Jessica Kingsley Publishers, London.
- Arnér, E. & Tellgren, B, 2006, *Barns syn på vuxna - att komma nära barns perspektiv*, Lund: Studentlitteratur.
- Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Ensam och flyktingbarn - barnet och socialtjänsten om den första tiden i Sverige", 2012, Stockholm, FoU-Södertörn, (Rapport 2012:1)
- Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar - erfarenheter från Stockholms län", 2014, FoU-Södertörn (Forskningsrapport 2014:3)
- Backlund Å, Eriksson R, von Greiff K, Åkerlund EM, "Ensamkommande barn och ungdomar - ett longitudinellt perspektiv", 2014, FoU - Södertörn, (Forskningsrapport 2014:4)
- Bergström G & Boréus K, 2012, *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig textanalys*, 3:e uppe. Lund: Studentlitteratur.
- Bergquist T & Wennerblom A, 2007, "...först och främst är dom asylsökande liksom..." En rättsociologisk studie om socialtjänstens ansvar för ensamkommande barn, Stockholms Universitet.
- Brennan S & White A, 2007, *Taking Responsibility of Children*, Wildfrid Laurier University Press, Waterloo.
- Bruno Linnea, 2011, "Skolan, familjerätten och barnen", *Utbildning & Demokrati*, Vol. 20, Nr 2, pp. 73-92.
- Bryman A, 2011, *Samhällsvetenskapliga metoder*, 2:a uppl, Liber, Malmö.
- Convention on the Rights of the Child, U.N.T.S 1577, UN doc. A/RES/44/25, 20 November 1989.
- Fortin J, 2009, *Children's Rights and the Developing Law*, 3rd ed, Cambridge University Press.

Hsiu - Fang H & Shannon E.S, 2005, ”Three Approaches to Qualitative Content Analysis”, *Qualitative Health Research*, Vol. 15, No.9.

Kohli R, 2007, *Social Work With Unaccompanied Asylum Seeking Children*, Palgrave Macmillan.

Krippendorff, K, 2012, *Content Analysis; An Introduction to its Methodology, 3rd Edition*, Thousand Oaks, CA: Sage, 441 pp.

Kullander M, Lönnroos Tønnes L, Verständig N, Viblemo T, 2016, *Ensamkommande barn som försvinner - nulägesanalys*, Oxford Research AB, Stockholm, (Rapport 2016:1).

Lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.1 § femte stycket.

Lindgren, A-L & Halldén, G, 2000, ”Individuella rättigheter; autonomi och bero-ende. Olika synsätt på barn i relation till FN:s barnkonvention”. *Utbildning & Demokrati*, Vol.10, No.2, ss. 65–80.

Leviner P, 2011, *Rättsliga dilemman i socialtjänstens barnskyddsarbete*, Stockholm: Jure förlag AB.

Levinier P, 2012, ”Socialtjänstens barnskyddsansvar ur ett rättsligt perspektiv - dilemman och tillämpningsproblematik”, *Locus* 2012 nr 1-2, ss.48-69.

Lundberg A, 2009, *Principen om barnets bästa i asylprocessen. - Ett konstruktivt verktyg eller kejsarens nya kläder?*, Holmbergs, Malmö.

Migrationsverket statistik, ”Antal asylsökande ensamkommande barn 2004-april 2016”. hämtad 2016-04-30. Senast besökt: 2016-05-29 <<http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Statistik.html>>

Miles B.M & Huberman A.M, *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*, 2nd ed, SAGE Publications, Thousand Oaks C.A

Munier K & Malmros Å, 2013, ”Socialtjänstens arbete med ensamkommande barn och ungdomar”, Socialstyrelsen, Edita Västra Aros, Västerås.

Rädda Barnen, 2014, ”One Plus One Equals Three. A mapping of the reception and the protection of unaccompanied Children in Sweden”, CONNECT Country Report

Socialstyrelsen, ”Om Socialstyrelsen”, hämtad: 2016-04-17. Senast besökt: 2016-05-29, <<http://www.socialstyrelsen.se/omsocialstyrelsen>>

Stretmo, L. & Melander, C., 2013, *Får jag vara med? Erfarenheter från ensamkommande barn och ungdomar i Göteborgsregionen och arbetet med denna grupp*, Göteborg: FoU i Väst/GR, (Rapport 2:2013).

Strauss, A., & Corbin, J, 1994, *Grounded theory methodology*, i N. Denzin & Y. Lincoln (Eds.), *Handbook of qualitative research*, Thousand Oaks, CA: Sage.

Wade, J., Mitchell, F. & Baylis, G, 2005, *Unaccompanied asylum seeking children. The response of social work services*. BAAF Adoption & Fostering.

Watters, C, 2008, *Refugee children. Towards the next horizon*. London: Routledge.

